

L'islamisme ja no és la resposta

L'islamisme polític es veu pressionat per militars, monarques, gihadistes i fins i tot per votants.

Tot eren somriures a la capital de Qatar, Doha, quan líders del Consell de Cooperació del Golf van reunir-s'hi el 9 de desembre. Insòlitàment, a la cimera anual del club de sis membres de les monarquies àrabs del petroli hi va haver més política que pompa. Va representar el tancament oficial d'un profund distanciament entre Qatar i els seus veïns. Més concretament, va confirmar el retrocés del país amfitrió –petit però immensament ric– d'una política exterior activista, que els seus veïns consideraven no tan sols irritant sinó també absolutament subversiva.

La dècada passada, Qatar havia donat un suport silenciós, generós i continuat als Germans Musulmans. Els havia prestat diners, suport diplomàtic i una plataforma mediàtica poderosa, no únicament a l'organització mare, fundada el 1928 a Egipte, sinó a un seguit de grups islamistes afiliats de la regió, que comparteixen la mateixa ideologia. Els líders de Qatar tendien ideològicament a l'islamisme conservador però centrista dels Germans. També veien el seu abast tentacular com una força multiplicadora per a les seves pròpies ambicions i apostaven per l'islamisme a l'estil dels Germans Musulmans com l'onada política del futur àrab.

Certament, en la Primavera Àrab del 2011 els Germans Musulmans i els seus companys de viatge van guanyar les eleccions a Tunísia i a Egipte, i van tenir un paper capdavanter en les revoltes sagnants de Síria, Líbia i el Iemen. La branca palestina, Hamàs, ha recorregut a la violència armada contra Israel des dels anys noranta i va prendre el control de la Franja de Gaza. Turquia, sota el control electoral de Recep Tayyip Erdogan i el seu Partit per la Justícia i el Desenvolupament (PJD), semblava que

oferia un model d'èxit econòmic de les normes democràtiques islàmiques: uns "Germans" més grans i d'aspecte més modern.

El somni dels Germans Musulmans s'ha trencat amb una rapidesa sorprenent. Començant pel cop militar, amb suport popular, que va fer fora el president Mohamed Mursi a Egipte a mitjan 2013, la versió de l'islamisme dels Germans ha patit una seqüència de revessos considerables. A Tunísia els electors han tornat a confiar en els partits no religiosos. L'aparent pèrdua de Qatar com a padrí deixa només Erdogan com el seu bastió de suport, però al seu Govern, cada cop més autocràtic, ja no li queden gaires amics.

Com ha estat aquest procés? En part, la culpa és dels mateixos Germans Musulmans. El seu antiimperialisme recalitrant es va convertir, després de la sortida de les potències colonials, en una oposició més general als règims opressors seculars, considerats instruments d'Occident. Si bé algunes faccions van derivar cap a la violència, el corrent principal va optar per una política pacient de canvi dintre del sistema. "L'islam és la solució", es va convertir el seu vague eslògan.

El mètode semblava que donava fruit en la Primavera Àrab. Però en llocs com Tunísia i Egipte, els Germans Musulmans van mal interpretar la victòria electoral com un suport al seu projecte islamista, mentre que aquelles victòries reflectien la feblesa, després d'anys de dictadura, d'altres actors polítics. Els Germans Musulmans van exagerar el seu triomf i van enemistar-se amb qui els havia donat suport. A la resta d'indrets, els Germans van veure com el seu islamisme d'aspecte amable perdia avantatge davant de grups més radicals

El somni dels Germans Musulmans s'ha tren-

que reclamaven una aplicació immediata i no gradual de la llei islàmica, o que refusaven la democràcia perquè la consideraven una desviació dels manaments sagrats. Entre els pobres, els sunnites traumatitzats de l'Iraq i de Síria, els gihadistes extremistes van resultar més atractius. Considerats el grup opositor més fort al començament de la guerra civil siriana el 2011, els Germans Musulmans ara tenen poca influència sobre el terreny.

Els Germans també tenen enemics poderosos. Mentre que molts governs occidentals els veuen com una potencial cara tolerable de l'islamisme que podria absorbir amb seguretat radicals amb inclinacions terroristes, alguns governs àrabs els consideren una amenaça mor-

cat amb una rapidesa sorprenent.

tal. Aquesta era l'opinió al si de l'"Estat profund" a Egipte, el qual des del cop ha mort centenars de Germans, n'ha arrestat milers i n'ha portat a judici la cúpula sencera. Egipte ha posat pressió sobre Hamàs, fet que ha incrementat que es travessi la frontera de Gaza lícitament i il·lícita.

Sense tant d'enrenou, els rics Estats del Golf han anat controlant la influència dels Germans Musulmans. "És un grup feixista", afirma categòricament un alt funcionari del Golf. "Han estat una via d'entrada i de reclutament de tota mena d'extremisme". Empesos per aquesta hostilitat, països com l'Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units (EAU) han seguit els passos d'Egipte i han prohibit el grup i l'han declarat organització

terrorista. Les monarquies del Golf no tan sols han injectat diners a Egipte per sostenir el govern posterior al cop d'estat i han apujat la pressió a Qatar retirant-ne els ambaixadors i amenaçant amb sancions. En llocs com Líbia i Síria també han donat suport a faccions contràries als Germans Musulmans; en el cas dels EAU fins i tot han dut a terme atacs aeris de llarg abast per combatre els islamistes a Líbia.

Aquesta pressió ha funcionat. Qatar ha expulsat tranquil·lament líders dels Germans i ha silenciats els mitjans que els eren favorables. Jordània, on la branca dels Germans Musulmans representa el principal partit de l'oposició, fa poc n'ha arrestat diversos membres, entre els quals un cap de partit acusat

d'insultar Estats àrabs amics. En un altre revés, els rebels xiïtes del Iemen, que a l'octubre van prendre la capital, Sanà, han organitzat una campanya d'assetjament contra el partit temps enrere poderós Al-Islah, afiliat als Germans Musulmans.

Sense refugi als Estats àrabs, els líders dels Germans Musulmans han anat a parar a l'exili a Turquia. Entre les bases, es diu que molts han acabat a les files gihadistes, treballant com a tècnics, professors o metges –de vegades com a combatents– per a l'Estat Islàmic a l'Iraq i Síria. Potser aquest no era el resultat que volien els governants del Golf.

© The Economist
Traducció d'Arnau Figueras